

FASTIGHETSTIDNINGEN 2010 Haga slott/K Klang

Årets mest omtalade svenska byggnad är Haga slott i Solna. Den 1 juli flyttar kronprinsessan Victoria och prins Daniel officiellt in i det 210-åriga slottet som renoverats för drygt 40 miljoner kronor. Arkitektoniskt är Haga inte ett slott utan en klassisk italiensk villa, och en av hela fem byggnadsverk med namnet Haga i parken med samma namn. Vi reder ut begreppen.

Tidigare i år återlämnade regeringen Haga Slott till kungahuset. Senast slottet användes som kunglig bostad var 1947, kung Carl XVI Gustaf föddes i huset 1946. Därefter har det stått tomt eller använts som gästbostad vid statsbesök. Från början bodde den sedermera avsatte kungen Gustaf IV Adolf med familj i den cirka 1 550 kvadratmeter och 25 rum stora byggnaden.

Anpassningen av slottet och tomten för kronprinsessfamiljen har inte saknat kritik. Parkjoggare och press har rasat mot det nya säkerhetsstaketet som inhägnar stora ytor och biologer har uppmärksammat fällningar av åldriga träd och utdikningar av sällsynta växtplatser till förmån för bilvägar och nya rabatter. Upprustningen har kostat förvaltaren Statens Fastighetsverk 40,4 miljoner kronor, varav 7,6 miljoner är rena ombyggnadskostnader, 16,7 miljoner utgörs av ny infrastruktur för energi och vatten. Säkerhetskostnaderna, där staket och kameraövervakning ingår, ligger på drygt 16 miljoner kronor.

Hagaparken, Europas bäst bevarade engelska park, förknippas med sin skapare Gustaf III, men själva slottet har ingenting med kungen att göra. Det byggdes 1804 av sonen Gustaf IV Adolf med klassiska italienska högreståndsvillor som förebild. Därmed följde han sin fars lätta antika konstideal. Husets föregångare, Gustaf III:s Hagapaviljong är till det yttre en pompejisk villa och den stora huvudbyggnad som aldrig förverkligades skulle bli ett fristående palats efter antika romerska förebilder, inget tungt traditionellt sagoslott.

Men även om Hagas skapare Gustaf III aldrig bott på dagens lilla slott, så har tjusarkungen ändå en koppling till den nya hyresgästen Victoria. Bådas anor går tillbaka till markgreven Fredrik VI von Baden-Durlach (1617-1677) och hans hustru Kristina Magdalena von Wittelsbach zu Pfalz-Kleeburg-Zweibrücken (1616-1662). Gustaf III härstammade från greveparets son Friedrich och Victoria är en ättling till dottern Johanna. Ännu en gång korsas historien i Hagaparken.

FAKTARUTA MED SMÅ LIGGANDE FOTOGRAFIER:

I Hagaparken finns fem historiska byggnadsverk med namnet Haga.

Gamla Haga

Byggt troligen 1600-talet som torpet *Prästehagen* eller *Hagen* på Vasaslätten i parken. Okänd arkitekt. Inköpt av Gustaf III 1771, omdöpt till

Haga och kallat *Stora huset på Haga* av kungen. Flyttat 1785 till Hagaberget och kallas sedan dess *Gamla Haga*. I dag privatbostad.

Nya Haga

Byggd 1770-talet som manbyggnaden *Stenhuset* på *Brahelunds gård*. Inköpt 1785 av Gustaf III och ombyggd av O. Tempelman och L. Masreliez till pompejisk villa. Från 1788 kallad *Nya Haga*, *Slottspaviljongen*, *Hagapaviljongen*, *Gustaf III:s paviljong*, *Haga lustslott*, *Konungens paviljong*, eller *Lustpaviljongen*. Från 1804 också kallat *Lilla slottet* eller *Lilla Haga*. I dag byggnadsminne.

Övre Haga

Herrgårdsvilla byggd 1789. Arkitekter J-L Depez och C. Gjörwell. Även kallad *Övre Haga värdshus* eller *Orangeriet*. I dag konstnärsateljé.

Stora Haga

Grundmurar och källare till det ofullbordade slottet *Stora Haga*. Arkitekt J-L Depez 1786-92. Kallas nu *Stora Haga slottsruin*, *Stora slottsgrunden* eller *Haga ruiner*.

Haga

Italienskinspirerad villa, byggd 1802-05. Arkitekt G-G Gjörwell d.y. Kallad även *Drottningens paviljong* eller *Årkehertiginnans residens*. Kronprinsessfamiljens bostad från 2010.